

На правах рукопису

КІМ Лариса Миколаївна

ЛІНГВІСТИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ СТРУКТУРИ ТА СЕМАНТИКИ ТЕКСТУ
НАУКОВОЇ СТАТТІ

/ на матеріалі французьких медичних журналів /

Спеціальність 10.02.05 - Романські мови

А в т о р е ф е р а т
дисертації на здобуття вченого ступеня
кандидата філологічних наук

811-13

АВ 27. 196

ЛНБ України ім.В.Стефаніка

мов Київського

університету

00437348 (Т)

Науковий керівник - кандидат філологічних наук, доцент
Коломієць О.О.

Офіційні омоненти - доктор філологічних наук, професор
Корбозерова Н.М.
кандидат філологічних наук, доцент
Бурбело В.Б.

Провідна організація - Академія наук України

Захист відбудеться "21" травня 1993 р. о 10 годині на
засіданні спеціалізованої ради Д 068.18.11 по присуджен-
ню вченого ступеня доктора наук при Київському універси-
теті ім. Тараса Шевченка / Бульвар Шевченка, 14 /.

З дисертацією можна ознайомитися в Науковій бібліотеці
університету.

Автореферат розіслано "21" квітня 1993 р.

Вчений секретар
спеціалізованої ради

Лисенко Е.І.

ЛНБ ім. В. Стефаніка
АН України

На сучасному етапі розвитку мовознавства текст як один з найважливіших елементів комунікації з матеріалу дослідження перетворюється в об'єкт лінгвістичного вивчення.

Виконана в руслі лінгвістики тексту, дана робота на конкретному мовному матеріалі ставить та вирішує питання, пов'язані з особливостями структури та семантики тексту наукової журнальної статті.

Сучасною лінгвістикою досягнуто певних успіхів у вивченні питань організації наукової прози, але існує ще ціла низка нерозв'язаних проблем. До таких проблем можна віднести коло питань, пов'язаних з вивченням типологічних структур та лінгвістичних характеристик текстів, що належать до різних жанрів наукового функціонального стилю. В даному дисертаційному дослідженні основну увагу звернено на вивчення наукової журнальної статті як однієї з найбільш репрезентативних форм в науковій сфері спілкування. Адже саме наукова журнальна стаття є головним каналом систематичної та оперативної передачі актуальної наукової інформації, а стислі терміни вивчення іноземної мови в немовному вузі вимагають раціональних методів навчання читання та розумінню оригінальної літератури з спеціальності.

А к т у а л ь н і с т ь теми дослідження зумовлена нагальною необхідністю подальшого розвитку лінгвістики, що передбачає всебічний лінгвістичний аналіз тексту в залежності від його типу, жанру та функціонального стилю, до якого він належить. Крім того, актуальність даного дослідження визначається також необхідністю оптимізації процесу вивчення структури та семантики наукового тексту, сучасним рівнем

викладання іноземної мови в немовному вузі та практикою навчання мові наукового спілкування. Дана робота є конкретною розробкою загальної теорії лінгвістики тексту та вносить певний вклад в подальше вивчення типологічних характеристик наукового тексту з врахуванням специфіки функціонування основних текстових категорій. Таким чином, звернення до лінгвістичного аналізу структури та семантики тексту наукової журнальної статті є виправданим та перспективним.

Н о в и з н а роботи полягає в самому об'єкті вивчення, тому що структура та семантика тексту сучасної французької наукової журнальної статті з медицини ще не підлягала ретельному дослідженню з точки зору лінгвістики тексту.

Крім того, в даній роботі вперше виділяється така одиниця тексту як композиційно - смисловий блок та дається характеристика його структури та семантики.

О с н о в н а м е т а дослідження - виявити та теоретично обґрунтувати закономірності організації тексту французької наукової журнальної статті з медицини, вивести жанрово - композиційну модель даного типу тексту, проаналізувати та вивчити основні особливості його лексичного та синтаксичного оформлення. Таким чином, в даному дисертаційному дослідженні головну увагу зосереджено на вивченні композиції, внутрішньої структури та семантики тексту французької наукової журнальної статті з медицини.

У відповідності з основною метою роботи та характером досліджуваного матеріалу були поставлені такі конкретні завдання дослідження:

І. Виділити жанрово - композиційну модель французької нау-

кової журнальної медичної статті.

2. Виявити та дослідити основні композиційно - смислові блоки даного типу тексту, даючи їм структурну та семантичну характеристику.

3. Визначити основну субстантивну та дієслівну лексику наукової статті по принципу виділення основних тематичних пластів лексики.

4. Вивчити та охарактеризувати основні закономірності синтаксичної організації тексту наукової статті.

Поставлені завдання зумовили вибір методів в лінгвістичного аналізу, серед яких головними стали: структурний, семантичний та індуктивний /від аналізу конкретного текстового матеріалу до висновків/. В роботі також використовувались методи лінгвістичного спостереження.

Джерелом матеріалу дослідження стало близько 200 оригінальних статей, взятих із французьких наукових журналів з нейрохірургії, отоларінгології, тералії та фармакології, загальним обсягом до 1000 сторінок друкованого тексту. Кілька статей було відібрано для конкретного лінгвістичного аналізу.

Обґрунтованість висновків та достовірність викладених теоретичних положень визначається комплексністю методики дослідження та обсягом матеріалу дослідження.

Результати проведеної роботи мають теоретичне та практичне значення.

Т е о р е т и ч н е значення дослідження:

- обґрунтовано необхідність комплексного підходу до вивчення тексту наукової журнальної статті;

- уточнено такі поняття як "жанр", "текст", "тип тексту" та

дано робочі визначення цим поняттям;

- виділено та детально описано таку одиницю тексту наукової журнальної статті як композиційно - смисловий блок;
- виявлено жанрово - композиційну модель французької наукової журнальної медичної статті.

Практичне значення роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть застосовуватись в навчальному процесі при розробці та створенні навчально - методичних посібників з читання оригінальної літератури, прискорюючи при цьому навчання читанню та реферуванню тексту наукової статті, тому що жанровий аспект вивчення тексту є надзвичайно плідним в методичних цілях. Опора на жанрову специфіку певного тексту сприяє створенню типових моделей текстів, що відкриває тим самим широкі можливості та перспективи для подальших досліджень.

Структура дисертації. Поставлені завдання зумовили структуру роботи: вона складається із вступу, трьох глав, заключної частини та бібліографічного покажчика, що містить 246 робіт вітчизняних та зарубіжних авторів.

Апробація роботи. Основні теоретичні положення та конкретні висновки даного дисертаційного дослідження знайшли своє втілення в публікаціях автора та в виступах на обласній науково - практичній конференції /Вінниця, 1988/, на республіканському семінарі - конференції /Вінниця, 1991/, а також висвітлювались на наукових сесіях професорсько - викладацького складу та аспірантських груп при Київському університеті ім. Тараса Шевченка.

Усе це дає підстави стверджувати, що основні результати

дослідження запроваджено в практику викладання іноземної мови в немовному вузі.

На захист виносяться такі положення дисертації:

1. Текст наукової журнальної статті є складною специфічною системою взаємозв'язаних композиційних одиниць, композиційно - смислових блоків. Даний тип тексту - це цілісний мовний утвір, що складається з окремих композиційно - смислових блоків, об'єднаних єдиною гіпертемою.
2. Композиційно - смисловий блок як складова одиниця тексту наукової журнальної статті є закінченим /композиційно та структурно/ відрізком тексту, який відрізняється своєю функціональною та структурною автосемантиєю.
3. Весь текст наукової журнальної статті ділиться на такі композиційно - смислові блоки: заголовок /заголовочний комплекс/, резюме /на французькій та англійській мовах/, вступ, матеріал та методи, результати, дискусія, висновки, бібліографія. Кожен з композиційно - смислових блоків виконує в тексті статті певне завдання, що тісно переплітається з цільовими установками всіх інших блоків даного типу тексту.
4. Структура тексту французької наукової статті з медицини залежить від того, як розвивається її інформаційне та тематичне ядро, що міститься в заголовку /заголовочному комплексі/ та в резюме. Це ядро знаходить своє адекватне відображення в кожному із композиційно - смислових блоків статті.

Основний зміст роботи. У вступі викладено теоретичні основи та головні передумови даного дисертацій-

ного дослідження, поставлено проблему, обгрунтовано вибір теми дослідження, вказано на її актуальність та новизну, визначено головну мету та конкретні завдання роботи, вказано на теоретичне та практичне значення, матеріал та методи пошуку.

Перша глава "Лінгвістика тексту: виникнення, становлення та основні напрямки розвитку" містить у собі аналіз розвитку відносно молодшої галузі мовознавства - лінгвістики тексту. Поява даного напрямку в мовознавстві була зумовлена, з одного боку, обмеженістю методів лінгвістичного дослідження, що використовувались в генеративній трансформаційній граматиці. З іншого боку, існування цілої низки мовних явищ не могло в достатній мірі знайти свого пояснення в рамках теорії речення. На протязі довгого часу мовознавство займалось вивченням окремих одиниць мови - звуків, слів, словосполучень та речень. І тільки з появою лінгвістики тексту почалось всебічне дослідження більш значних одиниць, таких як надфразова єдність та текст. Текст при цьому з матеріалу вивчення перетворюється в об'єкт лінгвістичного дослідження. Саме текст, а не речення визначається вищою мовною єдністю.

Науковий текст - це об'єкт значної семіотичної складності, що має чітко виражену функціональну спрямованість, зумовлену тим, що наукова комунікація тісно зв'язана з пізнавальною функцією, якій властиве інтенсивне накопичення інформації. Тексти наукових публікацій фіксують наукове знання та сприяють здійсненню комунікації між вченими.

В даному дисертаційному дослідженні текст наукової журнальної статті розглядається під кутом зору системного та функціонально - комунікативного підходів. Системний підхід

до вивчення мови був підготовлений всім попереднім розвитком мовознавства. Такий підхід дає змогу виявити особливості, що характеризують текст як систему, спроможну виконувати комунікативну функцію. При цьому структура тексту наукової журнальної статті сприймається як один із найважливіших параметрів, що характеризують його як систему.

В ході аналізу існуючих визначень самого поняття "текст" в даній роботі було сформульовано робоче визначення тексту наукової журнальної статті. Так, під текстом наукової журнальної статті розуміється цілісний обмежений за обсягом мовний утвір, що складається з обов'язкових та факультативних композиційно-сміслових блоків, об'єднаних єдиною гіпертемою.

В результаті проведеного дослідження було виділено таку одиницю тексту наукової журнальної статті як композиційно-смісловий блок. Композиційно-смісловий блок - це одиниця тексту, що складається з одного або декількох речень, зв'язаних за змістом в закінчений /композиційно та структурно/ відрізок тексту, що відрізняється своєю функціональною та структурною автосемантиєю. Виділення такої одиниці тексту є доцільним саме в даному жанрі тексту. Що стосується самого поняття "жанр", то в нашій роботі ми оперуємо узагальнюючим визначенням, в якому під жанром розуміється тип тексту, що склався історично, з індивідуальними властивостями та способом організації текстових одиниць. Таким чином, жанром ми називаємо клас текстів, об'єднаних певними комуніка-

тивними цілями та відповідною системно-структурною організацією.

У другій главі, яка називається "Жанрово-композиційна модель наукової журнальної медичної статті", вивчаються екстралінгвістичні особливості формування тексту статті. До таких особливостей відносяться поліграфічні традиції наукових журналів. Слід відмітити, що періодичним виданням в системі наукової комунікації відводиться досить важливе місце. А так як медичні наукові журнали – це значна частина в системі інформації, то їм належить першочергова роль в передачі цієї інформації. В ході дослідження було встановлено, що медичні наукові журнали теж висувають певні вимоги до структури та обсягу статті.

Крім цього, в даній главі дається загальна жанрово-композиційна характеристика даного типу тексту та виводиться його жанрово-композиційна модель. Підкреслюється, що структура наукової журнальної статті логічно відображає весь хід вивчення чи дослідження. Так, у вступі формується та обґрунтовується основна мета дослідження, в основній частині приводяться матеріал, методи та результати дослідження, а в заключній частині робиться висновок з проведеної роботи та намічаються перспективи подальших досліджень.

Далі характеризується кожний з виявлених композиційно-смыслових блоків та визначається його роль в створенні загальної зв'язності та цілісності тексту наукової журнальної статті. При цьому особлива роль відводиться заголовку та резюме, тому що саме в них міститься тематичне ядро наукової журнальної статті. Заголовок /заголовочний комплекс/

статті виконує двоєдину функцію: систематизуючу та текстотворчу. Заголовочний комплекс складається з основного заголовку, надзаголовку, підзаголовку та внутрішніх заголовків. Що стосується основного заголовку, то він передає головну ідею /мету/ наукової статті. Він може бути номінативним або інформативним. В заголовках першого типу переважає називна функція, а в заголовках другого - інформативна. Звичайна структура основного заголовку - це стрижневий іменник та залежні від нього слова. Причому чим більше таких слів, тим інформативнішим стає заголовок. Відносно внутрішніх заголовків можна сказати, що членування тексту наукової журнальної статті на композиційно - смислові блоки не є випадковим, а підпорядковується логіці автора, що кодує текст, та послідовності, в якій виконувалась робота, що стала предметом опису наукової статті.

Резюме, характеризуючи всю статтю в цілому, передає метаінформацію про інформаційну програму тексту статті. Резюме - це вторинний текст, що створюється на основі тексту статті. Резюме займає середнє місце між заголовком статті та всім її текстом, тому що воно є розширеним варіантом заголовку та звуженим варіантом тексту всієї статті.

Розглядаючи композиційно - смислові блоки основного тексту наукової журнальної статті, в роботі дається опис основних смислових компонентів, що їх складають.

Так, у в с т у п і виділяються такі смислові компоненти:

- огляд літератури;
- історія питання вивчення;
- наукова проблема;

- завдання дослідження.

Ці смислові компоненти є основними мікротемами даного композиційно - смислового блоку. В свою чергу вони можуть ділитися ще на "підмікротеми" - /термін наш - К.Л./ . Наприклад, огляд літератури включає: бібліографію, посилання на літературу, наявність в літературі, зміст огляду літератури, оцінка літератури.

Наступним композиційно - смисловим блоком є блок, що називається м а т е р і а л т а м е т о д и. Цей блок складається з таких компонентів:

- матеріал;
- методи;
- час та місце проведення дослідження.

Вже з самої назви вицезгаданого блоку видно, що його основними смисловими компонентами є мікротема "матеріал" та мікротема "методи". Перша мікротема складається з підмікротем, що характеризують: стаття, вік, діагноз та давність захворювання, а друга мікротема складається з таких характеристик методу як принцип та суть методу, здійснення його на практиці, розробка та удосконалення, особливості, позитивна якість, обмеженість методу. Третя мікротема з "являється іноді, тобто є факультативною.

Далі виділяється композиційно - смисловий блок р е - з у л ь т а т и, де основними смисловими компонентами є мікротеми:

- результати;
- факти, дані;
- ілюстративний матеріал.

Що стосується мікротеми "результати", то вона розпадається на такі підмікротеми як аналіз та обговорення результатів, розгляд результатів, пояснення результатів, порівняння результатів, оцінка результатів.

Четвертим композиційно - смисловим блоком основного тексту наукової журнальної статті є блок під назвою д и с к у с і я або к о м е н т а р. В цьому блоці йдеться про обговорення будь-якої з вищезгаданих мікротем.

Останній композиційно - смисловий блок основного тексту статті називається в и с н о в к и. Основними смисловими компонентами даного блоку є такі мікротеми:

- висновки;
- оцінка виконаної роботи;
- напрямки подальших досліджень.

Т р е т ь я г л а в а "Лексична та синтаксична організація тексту наукової журнальної статті" розглядає лексичну та синтаксичну будову наукової журнальної статті як основу її структурної інтеграції та описує основні закономірності лінгвістичного оформлення бібліографічних посилань.

У п е р ш о м у р о з д і л і третьої глави, що називається "Основна субстантивна та дієслівна лексика наукової статті", міститься дослідження прошарку загальнонаукової субстантивної та дієслівної лексики як найменш вивченої з усіх пластів лексики, що входять до складу даного типу тексту. Виходячи з основних смислових компонентів наукової журнальної статті, в роботі виділяються субстантивно - предикативні ядра лексики:

- іменники та дієслова, що складають поле авторства:

auteurs, chercheurs, équipes, collaborateurs, collègues, rédacteurs, confrères, cliniciens, enseignants, etc.;

rapporter, proposer, publier, présenter, étudier, montrer, noter, observer, rechercher, chercher, rencontrer, exposer, regrouper, pratiquer, analyser, tester, explorer, démontrer, remontrer, élaborer, décrire, élucider, signaler, comparer, discuter, etc.

- іменники та дієслова, з допомогою яких описується історія питання, що підлягає вивченню, а також література з даного питання:

bibliographie, littérature, travaux, publications, revue, nombre, observations, données, analyse, etc.;

montrer, concerner, présenter, fournir, retrouver, rapporter, décrire, proposer, regrouper, constater, étudier, publier, faire mention, dominer, lire, permettre, réaliser, révéler, définir, etc.

- іменники та дієслова, що називають тип публікації, її структуру та композицію:

article, communication, exposé, mémoire, note, dossier, mise au point, commentaire, rappel, chapitre, monographie, etc.;

décrire, faire l'objet, rapporter, apporter, publier, détailler, conduire à, présenter, expliquer, envisager, analyser, faire état, consulter, relater, proposer, référer, etc.;

- іменники та дієслова, вжиті для того, щоб передати мету роботи:

but, objet, objectif, propos, intention, etc.;

être, évaluer, faire le point, présenter, exposer, contrôler, rappeler, tenter, comparer, préparer, provoquer, réaliser, étudier, envisager, préciser, entreprendre, vérifier, etc.

- іменники та дієслова, що називають та описують об'єкт дослідження:

matériel, mélodes, sujets, patients, hommes, femmes, garçons, filles, adolescent, animaux, chiens, rats, etc. ;
utiliser, réaliser, travailler, retenir, hospitaliser, choisir, présenter, faire l'objet, porter, placer, recevoir, regrouper, se décomposer, servir, consulter, autopsier, admettre, etc.

- іменники та дієслова, з допомогою яких описується метод дослідження:

méthode, méthodologie, technique, procédé, procédure, etc. ;
utiliser, consister, être, appliquer, devenir, décrire, choisir, retenir, nécessiter, porter, effectuer, reprendre, employer, dériver, refuser, préférer, imposer, exiger, expérimenter, etc. ;

- іменники та дієслова, що описують результати пошуку:

résultats, analyse, comparaison, examen, évaluation, qualité, rapidité, validité, estimation, ensemble, interprétation, détail, optimisation, valeur, précision, importance, etc. ;
être, présenter, expliquer, exprimer, rapprocher, sembler, donner, lier, confirmer, montrer, comparer, exposer, etc. ;

- іменники та дієслова, вжиті при найменуванні та поясненні ілюстративного матеріалу:

tableau, figures, photographies, images, clichés, planches, schéma, graphiques, formules, etc. ;
montrer, illustrer, révéler, correspondre, objectiver, trouver, résumer, représenter, figurer, schématiser, refléter, etc. ;

- іменники та дієслова, що передають факти та дані:
faits, données, etc. ;

permettre, concorder, stocker, mentionner, indiquer, résumer, illustrer, avoir, amener, envisager, suggérer, etc.;

- іменники та дієслова, що описують висновки дослідження: conclusions, commentaires, constatations, etc.;

tirer, ressortir, autoriser, conduire, apparaître, se confirmer, sembler, souhaiter, se dégager, paraître, apprécier, pouvoir, conclure, espérer, considérer, contribuer, retenir, constater, concerner, penser, douter, devoir, mesurer, signaler, etc.

Таким чином, була виділена та систематизована основна субстантивна та дієслівна лексика тексту наукової журнальної статті, виходячи з того, що саме ця лексика несе на собі головну частину змісту речення. Крім того, так як ця лексика сприяє реалізації комунікативного завдання описуваного типу тексту, то її виділення та систематизація допомагає вирішувати практичні завдання по породженню та сприйняттю даного типу тексту.

В дисертаційному дослідженні відмічається, що весь текст французької наукової статті з медицини будується в залежності від того, як розвивається її інформаційне ядро, задане автором/авторами. В зв'язку з цим в роботі значне місце відводиться теорії актуального членування, що була запропонована видатним чеським лінгвістом Вілемом Матезіусом. Так, у другому розділі даної глави аналізується зв'язне висловлювання в науковому тексті. В роботі розглядається, як за допомогою методу актуального членування можна прослідкувати за зв'язком між окремими реченнями зв'язного висловлювання. Було відмічено, що комунікативна цілісність зв'язного висловлювання здійснюється завдяки

переходу реми попереднього речення в тему наступного.Цей перехід може здійснюватись по-різному.Так,виділяються три основні типи тема - рематичної прогресії:

а/ проста лінійна тематична прогресія:

з в " я з о к: рема - тема

T₁ - P₁

T₂ - P₂

Au stade où les malades nous étaient adressés jusqu'ici, s'était presque toujours développée une hypertension crânienne majeure.Elle ne permettait plus une analyse clinique minutieuse et l'interprétation correcte des signes observés./ Neurochirurgie,1980,26,n.4,p.253 /.

б/ паралельний зв'язок:

з в " я з о к: тема - тема - тема

T₁ - P₁

T₂ - P₂

T₃ - P₃

Cette maladie est classée en 3 catégories selon sa gravité.Elle est sévère quand le taux de facteur est inférieur à 1 %,modérée quand il est compris entre 2 % et 5 %,et enfin mineure quand il se situe entre 5 % et 25 %.Elle est cependant responsable d'accidents neurologiques et neurochirurgicaux qui posent de temps à autre des problèmes au neurochirurgien./ Neurochirurgie,1980,26,n.4, p.285 /.

з в " я з о к: тема - тема; рема - рема

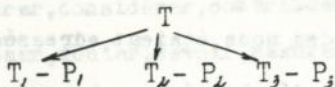
T₁ - P₁

T₂ - P₂

Notre série regroupe 66 cas de patients présentent une lombo - sciatique par spondylo - listhésis. Cette série se decompose en 44 hommes et 22 femmes. / Neurochirurgie, 1984, 30, p. 388 /.

В/ тема - рематичний ланцюжок похідних тем, що витікають з однієї гіпертеми:

з в " я з о к: гіпертема - тема

La fracture peut être simple ou complexe et siéger sur le tegmen ou être trans - labyrinthique.

La présence d'une fracture n'implique pas forcément le développement plus ou moins précoce d'une otoliquorrhée, ni surtout que le liquide céphalo - rachidien s'écoule à ce niveau.

L'absence de fracture ne permet pas d'éliminer une fistule de liquide céphalo - rachidien puisque 19 fois nous n'avons retrouvé que des lésions isolées de la fenêtre ovale. / Neurochirurgie, 1980, 26, n. 6, p. 372 /.

Поряд з цими основними типами тема - рематичного зв'язку в роботі виділяється ще ціла низка видів зв'язку між реченнями зв'язного висловлювання. Приведемо найпоширеніші з них: - з в " я з о к: тема - рема

Les doses de départ varient de 10 à 50 mg de Prednison par jour. Les posologies ont été diminuées aussi rapidement que possible comme au cours du LED, et certains malades restaient très améliorés par des doses de l'ordre de 5 mg par jour. / Annales de médecine interne, 1982, 133, n. 2, p. 74 /.

- з в " я з о к: ТЕМА - ТЕМА, рема

Le pronostic de l'engagement de type central nous apparaît beaucoup plus sombre que celui de l'engagement temporal. Celui-ci est en effet le plus souvent en rapport avec une lésion expansive hémisphérique, hémorragique et donc accessible dans certains cas à un traitement chirurgical. Ce qui nous paraît important pour déterminer le pronostic d'un engagement central est au point de vue clinique la notion de rapidité du niveau atteint./ Neurochirurgie, 1980, 26, n.3, p.199 /.

- з в " я з о к: рема, ТЕМА - ТЕМА

La maladie amyloïde groupe des faits très disparates; on distingue schématiquement: les maladies amyloïdes secondaires, les maladies amyloïdes primitives, les maladies amyloïdes du système APUD, les maladies amyloïdes séniles. Toutes ces variétés se caractérisent par la présence dans les tissus de la substance amyloïde, matériel extracellulaire pathologique, reconnaissable par ses propriétés tinctoriales particulières, son aspect fibrillaire en microscopie électronique./ Annales de médecine interne, 1982, 133, n.3, p.160 /.

- з в " я з о к: рема - ТЕМА, рема

La relation entre le syndrome clinique et la localisation de la tumeur a été étudiée. Le syndrome clinique le plus fréquemment constaté est un syndrome d'hypertension intracrânienne pure, sans signes cérébelleux de localisation. Il se présente avec une proportion presque égale dans les différents types de localisation./ Neurochirurgie, 1980, 26, n.3, p.193 /.

Так як зв'язок в тексті базується, головним чином, на семантичному повторі, то він теж став об'єктом вивчення, хоча це вивчення проводилося тільки в межах питання компресії/декомпресії зв'язного висловлювання в науковому тексті.

Таким чином, структурна інтеграція сприяє створенню ієрархічно правильно побудованого тексту, що є системою надфразових єдностей, а в даній роботі - системою композиційно - смислових блоків. Виходячи з цього, основними одиницями синтаксичної організації наукового журнального тексту на гіперсинтаксичному рівні вважаються композиційно - смислові блоки.

В третьому розділі останньої глави роботи розглядається роль бібліографічних посилань в організації всього тексту наукової журнальної статті. Бібліографічні посилання сприяють, з одного боку, зв'язку речень в композиційно - смисловий блок, з іншого боку, об'єднанню композиційно - смислових блоків в цілісний текст сучасної наукової журнальної статті. Розглядаються можливі способи введення бібліографічних посилань в даний тип тексту. Вся виявлена різноманітність експліцитних та імпліцитних маркерів бібліографічних посилань свідчить про їх багатофункціональність. Часте використання бібліографічних посилань в тексті сучасної наукової журнальної статті зумовлено прагматичними особливостями даного типу тексту.

В заключній частині узагальнюються результати проведеного дослідження, робляться висновки та визначаються можливі напрямки подальших досліджень.

Основні висновки дисертаційної роботи:

I/ вивчення структури тексту наукової журнальної статті

з медицини доцільно перевести з фразового на надфразовий рівень, приймаючи за одиницю текстового аналізу композиційно - смислові блоки, і розглядати текст статті не тільки як зв'язну послідовність речень, а також як сукупність окремих композиційно - смислових блоків, об'єднаних єдиною гіпертемою;

2/ дослідження показало, що інваріантний тип тексту статті складається з рівноцінних, обов'язкових структурних компонентів: заголовку, резюме, вступу, матеріалів та методів, результатів, дискусії, висновків, бібліографії;

3/ кожен композиційно - смисловий блок статті складається з окремих смислових компонентів;

4/ комунікативна цілісність зв'язного висловлювання в тексті наукової журнальної статті з медицини здійснюється за допомогою прогресивних, рідше регресивних тема - рематичних трансформацій;

5/ міжфразовий зв'язок речень в структурі тексту базується, головним чином, на семантичному повторі.

Список публікацій з теми дослідження:

1. Моделирование процесса перевода и компрессии научных медицинских статей из зарубежных журналов на французском языке /Методические рекомендации/. - ВМИ: Винница, 1987. - 26 с. /В соавторстве/. - Авторское участие - 9 с.
2. Пути достижения прагматического эффекта при обучении переводу и компрессии текста // Молодёжь и научно-технический прогресс в здравоохранении: Тез. докл. Областной научно-практической конференции. - ВМИ: Винница, 1988. - С. 48. /В соавторстве/.

3. Субстантивна лексика французької наукової статті // Комунікативно-діловий принцип у викладанні іноземних мов.

Тези доповідей республіканського семінару-конференції.-

ВМІ: Вінниця, 1991.- С.24 - 26./В співавторстві/.- Авторська участь - 2 стор.

4. До питання субстантивної та дієслівної лексики французької наукової статті.- Харків, 1992.- /В друці/.

AB 27.1966